

—156—

quod si poenitens promittat firmiter ab iis occasionibus in posterum se abstinere, potest experiri Confessarius dando absolutionem usque ad ter, sed non ultra, nisi aliqua emendatio appareat; si autem occasio sit *in esse*, ut ei qui concubinam domi detinet, omnino neganda est absolutionis, donec occasio prius auferatur, nisi cum promissione remotionis occasionis adesset dolor vere extraordinarius, et poenitens non posset redire nisi post longum tempus, et insuper modo alii Confessario fidem jam non fregerit.

Si autem occasio sit proxima et necessaria, fiat remota, abhibendo ad hoc remedia; et toties quoties censetur dispositus debet absolvitur. Hinc absolutiones capaces sunt qui nolunt relinquare domum aut officium ubi soliti fuerunt peccare, quia nequeunt deserere sine magno detrimento, modo verum habeant propositum, et media assumant; sed interdum utile est eis absolutionem differre. Scriptura non dicit quod

—157—

peribit qui est in periculo, sed qui illud amat. Si autem manendo in occasione proxima voluntaria semper eodem modo relabantur, etiam adhibitis remediis, omnino neganda est absolutionis donec occasionem tollant, nam *si oculus tuus scandalizat te, etc.*

Ubi agitur de liberando poenitente a peccato formali, utamur opinioribus benignioribus, sed ubi opiniones benignae periculum peccati formalis proximus reddunt, utamur rigidiорibus.

2. Habitati qui peccata nondum sunt confessi, si bene sint dispositi, possunt absolviri prima vice qua confitentur de pravo habitu; si tamen habitus est inveteratus, absolutionis potest differri donec aliqua media adhibuerint. Recidivi qui post confessionem eodem modo sunt relapsi sine ulla emendatione, nisi dent signa extraordinaria, ne una quidem vice possunt absolviri; differantur ad 8, 10, 15, 20 dies ad summum, ut suadet Bened. XIV; et si

peccatum procedit ex fragilitate intrinseca, etiam minus Curet Confessarius ut illos disponat, raro enim prodest recidivis dilatio, sed multo magis gratia sacramenti. Aliud est si lapsus procedant ex occasione extrinseca quam poenitens non vitavit. Saepius vocentur ad confessionem omnes recidivi; ut autem absolvantur statim, non sufficiunt signa ordinaria, requiruntur extraordinaria, v. g., verba ex corde procedentia, minutio peccatorum in eisdem circumstantiis, aut certe major resistentia, fuga occasionis, observatio remediorum, praesertim si ab alio Confessore non fuerint data, spontanea et difficilis confessio, motus cordis extraordinarius, confessio peccatorum antea tectorum, jam facta restitutio rei alienae aut famae; signum autem minus utile est tempus seu dilatio, gratia enim tempus non requirit, quod indirecte tantum, dum illa signa directe dispositionem ostendunt. Numquam potest adesse certitudo physica de dispositione,

sufficit moralis. Si poenitens relapsus est ex fragilitate intrinseca, iterum dico raro expedire dilationem absolutionis, etiam promolitie, quando putatur dispositus, debet absolvi; aliter autem agendum cum eo qui relabitur ob occasionem extrinsecam, etiam necessariam. Pro pollutione valde utilis est frequens confessio, ait S. Phil. Nerius, et Card. Toletus addit nullum remedium ad hoc esse efficacius, et qui eo non utuntur emendationem non possunt sperare, nisi per miraculum.

3. Peccat ille Confessarius qui indispositos absolvit, sed non minus ille, qui dispositos sine absolutione dimittit. Valde male agunt illi qui recidivos absolvunt, praesertim peccantes ob occasionem extrinsecam, sine signo extraordinario, sine admonitione, et quin ipsis remedia praescrabant.

4. Maxima requiritur cautio quando agitur de iis qui absolutionem petunt ut sacros Ordines reci-

—160—

piant; debent certe diu probari, si opus sit, Ben. XIV (*Syn.* 1, 11, c. 17, 18) et in hoc consentiunt omnes Doctores cum S. Thoma qui (22. q. 184 a. 8) ait: *Ordines sacri praeexigunt sanctitatem.*

5. Curet Confessarius ut omnes sciant ea quae necessaria sunt necessitate medii et praecepti. Scis- citetur, ubi opus est de scandalo, de cooperatione; item an parentes filios doceant, corripiant, scandalizent, an illis permittant colloquia privata periculosa, an eos simul dormire si- nant, an cogant circa electionem statu- tus? An domini servis invigilent, an uxores debitum negent? nam propter hoc multae damnantur. An poenitens proximo grave malum optaverit, an de eo gavisus sit, famam abstulerit, discordias excitaverit, o- dia foverit? An cogitationibus, de- sideriis impuris deditus, quodnam horum fuerit objectum? An verba obscoena coram aliis? In omnibus scire expedit an sit consuetudo. Si Sacerdos accedat, interrogetur an

—161—

rite celebret et confessiones audiat, an satisficerit Horis, et oneribus Missarum intra tempus debitum? An gratias agat? Confessarius qui ob respectus humanos aliquem dis- suadet a vocatione religiosa, a mor- tali nequit excusari, ait S. Thomas. Cum Sacerdotibus sit Confessarius suavis et urbanus, sed fortis in mo- nendo et in deneganda absolutione recidivis, si opus sit, licet eam pe- tant in sacristia. Si accedat Paro- chus, an invigilet, corripiat, concio- netur? An medicus suo fungatur officio circa licentiam pro edendis carnibus, circa curam pauperum, an admoneat aegrotos de periculo ut sacramenta administrentur. Non est sciscitandum a pueris circa pol- lutionem an fuerit seminis effusio, nam melius est ut desit integritas materialis confessionis, et non edo- ceantur ea quae feliciter ignorant. Pueri disponantur ad absolutionem, si opus sit. Pro electione status, bene examinet Confessarius motiva impellentia, non absolute determi-

net, sed tantum ex indiciis suadeat; avertat a religione laxa, et praecipuam curam adhibeat si poenitens cupiat esse. Sacerdos saecularis, in quo statu multa sunt pericula. Raro valde permittat votum castitatis perpetuae. Attendat ad eos qui nubere debent, cum sint incontinentes, et remedia adhibere nolunt quibus continentis fiant. Non permittat ut puellae doceantur a viris legere, multo minus scribere, et si non obtemperent, nec eas nec matres absolvat. Si homines foeminarum comas componunt, valde periculosum erit ne peccent.

6. Ordinarie non imponat mortificationes externas, non tribuat nisi postulatus, et quandoque minus quam postulatur. Suadeat praesertim mortificationem gulæ, oculorum, aurium, linguae, ut poenitens quovis cibo sit contentus, adversa obvenientia patienter ferat.

7. Cum moribundis confessio potest abbreviari, ea conditione ut si convalescant integra fiat, cura sit

doloris; si assistentes non possint discedere, sufficit ut aegrotus se accuset generice, et in particulari de aliquo peccato levi. Conetur Confessarius ut restitutions, cum possibile est, statim fiant.

8. Dum infirmus sui compos est absolutionem ei pluries conferre post brevem reconciliationem juabit; si in lethale incidat, ne exterreatur, sed conteratur et statim absolvatur. Si sensibus sit destitutus, et nullum signum det (monendum erit ut det quantum potest) sufficit eum absolvere omni quarta hora, saepius si jamjam moriturus est, aut hoc putatur utile juxta cognitionem ejus conscientiae.

FINIS.

**SUMMA OPERIS.**

De Legibus.....	1
De Peccatis.....	4
I Praeceptum .....	5
II Praeceptum.....	6
III Praeceptum.....	9
IV Praeceptum.....	10
V Praeceptum.....	14
VI Praeceptum.....	17
VII Praeceptum.....	18
De Restitutione.....	20
De Contractibus.....	44
VIII Praeceptum .....	58
De Praeceptis Ecclesiae...	61
De Officiis non nullorum saecularium.....	66
De Sacramentis in genere..	69

De Eucharistia.....	72
De Sacramento Poeniten- tiae.....	77
De Extrema Unctione.....	105
De Matrimonio.....	106
De Censuris.....	131
De Privilegiis.....	146
De Caritate et Prudentia Confessarii.....	155